

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

Széchenyi-téren, a hidkaputól kimenet balra
a 26. szám alatti ház emeletében.

Megjelen a lap hetenkint háromszor a. m. kedden, csütörtökön és szombaton délelőtt.
Ara évnegyedre 3 ft. o. é. Hirdetési ár: négyhasábos sorért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 krajczár o. ért. minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelik.
A „szilveszter” cikkek sora után 7 ft. o. é. előleges beküldése mellett a szerkesztőséghez czímzendők.

KIADÓ-HIVATAL:

Középtutca, STEIN J. könyvkereskedése.

— A birodalmi tanács egyik utóbbi ülésében a galicziai ügyek kerültek szünyegre, melynek kényes természetét, a bécsi lapok ide vonatkozó cikkei, s Zyblikiewitz lengyel követ beszéde, annyira körvonalozták, hogy bővebb commentarra szükség sincsen. Mi ezuttal egy néhány bécsi lap cikkét adjuk közre, a mint következők:

A „Presse” így szól többek közt: A mily nagyok voltak a Dietl és Zyblikiewitz képviselők által felhozott panaszok, épp oly határozottak az állam- és rendörminister nyilatkozatai, melyek szerint a galicziai állapotok a legnagyobb szigorú követelik. A conversatio minden kézzelfogható eredmény nélkül végződött, s a ház nem határozott semmit. A ház hangulatát sem lehet világosan meghatározni, mivel a gyűlés épp úgy részvételjes tetszés nyilatkozatokban részesítette a lengyel panaszokat, mint a mily helyeslő tapsokkal kísérte a ministerek cathorikus nyilatkozatait. A szenvedélyesen izgatott jelenet elfogulatlan hallgatósága ugyanazon helyzetben lehet, mint ma a képviselők háza. A lengyel képviselőknek galicziai fajrokonai iránti ki-méletlen bánása minden hallgatóban felrázhatta az emberiségi érzetet, másrésztől a ministerek azon nyilatkozatára sem bir senki ellen-vetést tenni, mely szerint kénytelen Galiczia lázítása ellen erősen intézkedni. Egy mindenekelőtt világos. Ha egyfelől mindaz, vagy annak csak kis része is való, a mi sérelmeket a lengyel képviselők a galicziai hatóságok ellen felhoztak, s másrésztől áll az is, a mit ma a ministerek a galicziai állapotokra nézve nyilvánítottak; ha tehát mindkét félnek igazat adunk, a hiba nem csupán abban van, hogy a kormány állfélelmet érez az ostromállapotnak Galicziában való kihirdetéséről. A „Presse” nem barátja az ostromállapotnak, de csak két eset lehetséges: vagy olyan valóban a helyzet, minőnek a kormány jellemző, s akkor az önfenntartásnak mind joga, mind kötelessége, az állam rendelkezése alatt álló minden hatalommal elhárítani oly vállalatokat, melyek az ausztriai uralomnak Galicziában való megdöntésére czéloznak. Vagy pedig tulzoztak emez aggodalmak, s akkor Galiczia népeinek van joga követelni, hogy a lakbely és személy sérthetlenségére nézve fennálló törvényeket ők is eszoritlatlanul élvezzék. A kettő közül valamelyiket el kell fogadni, minden egyébből baj származik. A bajok közé tartozik pedig ama polgári ostromállapot, mond a „Presse”, mely jelenleg Galicziában kifejlődött.

„Nem akarjuk tagadni, folytatja a „Presse”, hogy bizonyos értelemben kímélet lehet, hogy a miniszterium irtoztott magát a megtestesült ostromállapotot kihirdetni Galicziában. De tartunk tőle nagyon, hogy a kormány a roszat csak a roszabb árán kerüli ki. Eme roszabb, a mi nézetünk szerint, hogy ha Galiczia képviselőinek méltó okuk van panaszolni a hatóságokra. Ez nemcsak elkeseríti a mi lengyel polgárainkat, hanem Ausztria más tartományainak nem lengyel népeinél is megingatja a törvényben való hitet, s eme következmény, szerintünk, a legroszabb, ártalmasabb és compromittálóbb. Ha a kormány kihirdeti az ostromállapotot, s egyszersmind felfüggeszti a békés viszonyokra hozott törvényeket, valamint egyszersmind a katonai hatalomra bizza a rend fönttartását, ez kétségkívül nem idézne elő különös lelkesedést az alkotmányos szabadság barátainál; de ily intézkedés fölfogható lenne, s a galicziai igazságszolgáltatás megszabadulna azon valódi nyomorúságtól, melybe jut. Ha pedig úgy vé-

lekedik a kormány, hogy határozott rendszá-bály nem szükséges, mondjon le arról is, hogy a törvények korlátait csak egy hajszálnival is átlépő hatalmat használjon. Eme kettő egy-kére való bátorsággal kell birni: vagy ostrom-állapot, vagy a törvények fenntartása. A ve-gyes igazgatási rendszer a legveszedelmesebb. S miért iszonyodnék a kormány a világos po-litikától? Mit használt az eddigi magatartás? Oroszország gyűlöletét vontak magunkra, s most maga a lengyel lakosság hangulata for-dul ellenünk. Mi jót várhat már ebből az em-ber? Nincs oly ügyes politika, mely kárpó-tothatná, a mit máris veszítettünk. Már eddig is a legfájóbb sebeket kaptuk a lengyel föl-kelestől. Nehány ezer visszavert fölkelőt kell tartanunk, kik az orosz elleni harcban osz-trák területre menekültek, s fogalmunk sincs róla, mi lesz ebből a nagy csoport szeren-csétlenből. De ez csekélység ahhoz képest, a mit Galicziában szenvedünk. E tehetős tar-tomány kereskedelme és ipara oda van csak-nem egy év óta; milliókra menő tökepengz vándorolt Galicziából Lengyelországba, s ezer meg ezer emberélet esett áldozatul, — még pedig az oroszok elleni harcban.”

A „Presse” nem csodálkozik ezen. A len-gyel fölkelésben a galicziaiak testvérei har-colnak; a külföldi intervencióban még re-mény van. „Ha Austria, mond végül a „Presse”, lemondott végkép minden hathatós intervenci-óról a lengyelek érdekében, akkor kímélje Ga-liciát, és segítse bedugni azon forrásokat, melyekből a lengyel fölkelés eredt. Valamed-ig töszomszédunkban folyton foly a fölkelés, egyáltalában lehetetlen Galicziában a norma-lis állapot és normalis hangulat. Ezt kellene megfontolni az embernek, mielőtt elítélné a galicziai állapotokat.”

— A „Botschafter” szerint az államminis-ter határozott nyilatkozata után, melyet esir-pösen belső izgatottsággal, és a megsemmi-sítő nyomatékig emelkedett hathatósággal „tar-tott”, a helyzet világossá lön, még pedig oly világossá, hogy a lengyelek érdekében kel-lene óhajtani, hogy ne legyen oly találó a valóság. Ugyanazon lap szerint a club gyű-lésében az határozatot volt, hogy Zyblikie-witz ne szólaljon föl a képviselők házában; s csak az államminister beszédének benyo-mására kelt föl a képviselő egy szenvedé-lyes, erős színekkel festő vádára a kormány ellen. Lendületteljes ékesen szólását a ház nyugodtan hallgatta. Zyblikiewitz leköté a ház figyelmét, de meg nem győző. Felhozta, hogy a kormány némely alárendelt hivatalnokai visszaéléseket követtek el. Ezt nem tagadja senki, s maga a leMBERI hatóság is elis-merte, s most némely vizsgálatok folyamat-ban is vannak. A legitimáló levelek követé-lését menti az, hogy azt az egész birodalom-ban kívánni szokták a külföldre utazóktól. „Ha, mond a ministeri lap, kivetkőzteti az ember a vádakat a színes cifrázatokból, igaz-t kell adnia az államministernek, ki kiéle-gítettnek mondja magát azzal, hogy Galicziában nem történtek nagyobb visszaélések, mint egyes alárendelt kormányorganumok átlépései.”

A „Morgen Post,” a Galicziában eddig követett eljárás fejtegetvén, átmegegy a galli-cziai ügyben tartott vita elemzésére. „A par-lamenti conversatióból megtudjuk, ugymond, hogy a kormány abban a nézetben van, hogy Galiczia egy, Ausztria elleni fölkeléshez kö-zeledik. Midőn egy miniszter arra határozza magát, hogy ilyet jelentsen ki nyíltan az egész világnak, föl kell tennünk, hogy fontos okai vannak, melyek nemcsak a parlamenti pole-miában keresendők. Ugy de más oldalról azok a képviselők, kik legjobban ismerik hazájok fiainak hangulatát, azt állítják, hogy Galicziá-

ban senki, csak legtávolabbról sem gondol arra, hogy Ausztria ellen fölkelést kezdjen; hogy kilenczven év óta ott egyszer sem volt kedvezőbb a hangulat Ausztria iránt, mint a lengyel fölkelés kitörése óta. Ki fejt meg to-vábbá az ellenmondást, mely van egyfelől az államminister azon nyilatkozatában, hogy Ga-licziában, kivéve némely alárendelt organu-mokat, a hatóságok intézkedései nem lépték át a törvény korlátait; s másfelől a rendör-miniszter azon szavaiban, melyekben meg-en-gedi, hogy a galicziai rendkívüli állapotokkal szemben a hatóságok rendkívüli rendszá-bályokhoz voltak kénytelenek nyulni. S ki ne tudná egykönnyen megfejteni, miért tétetett egész Európa előtt oly leplezetlen vallomás arról, hogy az ausztriai lengyelek ugyanazon tettekre készek, mint az oroszországi lengye-lek? Mem tarthatni-e azon vesélytől, hogy a külföld sajtóságos következtetéseket vonhat belőle, ha az ausztriai lengyelek is már föl-kelesi terveket forralnak? Ha az ausztriai és oroszországi lengyelek egy sorba állítatnak, nem egy cathoriorába sorozza-e majd a kül-föld is Ausztriát Oroszországgal? — S csak-nem azt hinnék, mond a „Morgenpost”, mint-ba külügyminiszter ur nem a legkellemesebb meglepetéssel hallaná majd Schmerling ur val-lomását, mert kétségkívül semmi sem vonhat le többet egy állam külföldi sulyából és be-folyásából, mintha azt hallják felőle a többi hatalmak, még pedig hivatalos szájból, hogy amaz állam nem érzi magát biztosnak a tar-tományaiában levő felségárlási és lázadó szá-n-dékok miatt. Külömben is a külső politika utja nem látszik most annyira megegyengettetnek, hogy Rechberg gróf nagy mértékben kényel-metlennek ne találja azon vélemény elterje-dését, hogy Ausztria lengyel alattvalóival nincs egészen rendben. De tán még nagyobb za-varbá jön a pénzügyminiszter az államminis-ter ur nyilatkozatára. Plener ur éppem egy kölcsönért alkudozik. Európa politikai és pénz-ügyi helyzete magában sem teszi könnyítvé- azt, s most a pénzemberek egyszerre csak azt hallják, hogy Galiczia vulkánban áll! — A pénzhatalmak tudják ugyan, hogy Ausztria egy csapással leverne minden lázadást Gal-i-cziában, mindazáltal némi félénkséget szoktak mutatni akkor adni töképezeiket valamely államnak, midőn gonosz és esztelen vállala-toknak van kitéve egyes birtoka. Ezenkívül a lengyel kérdést csak bonyolultabbá tenné egy galicziai fölkelés, s Ausztriát Oroszország ré-szére állítaná, mitől a börzék leginkább félnek; mert ez egy Franeziaország elleni háború jel-adása lenne sat.

A gyula-fehérvári kath. mester-legény-egyletről.

(Folytatása és vége.)

IV.

Mi a megtartott gyűlekezet egyéb körül-ményeit illeti, részint kiegészítésül, részint némi észrevételekképpen a következőket jegy-zem meg:

Tagadhatatlan, hogy a legjobb akarat és szándék is csak akkor és csak annyiban le-het a méltánylás és tényleges elismerés tár-gya, a mikor és a mennyiben tettben nyilváu-lul; s ekkor sem elég csupán kezdeményezni, hanem a fenntartás- és bevezetésnek is ugyan-azon akarat műveinek kell lenni. Ez észrevé-telt vonatkoztatva tesztem azon körül-ményre, melynél fogva a szervező gyűlésen azon arány-lag dúsz polgárratu városból alig valának mint-egy 10-en jelen, jöllehet az egylet e mozza-natáról vagy ünneplés vagy magán tudomást már előre és igen számosan vettek, így a közöny és figyelmetlenség bizonyos nemét tanusítva azon eredmény iránt, melynek többé kevésbé létikai valának.

E tény kissé sajtóságos helyzetbe hozta

az elnököt, s hoz engem is, mint közlőt. Az elnök ugyanis e részvétlenség által el lön üt-tetve azon céljától, hogy az összegyűlödött hallgatóság illetékes tagjait az egyleti szabá-lyok szerint jótévi feladat szives elvállalásá-ra in cumulo s ünneplésen felhívja s így kikertülje azon eljárást, hogy egyesek meg-keresése folytán ezekre erkölcsi nyomást lát-szassák gyakorolni. Ezen ünneplés és ál-talában való felszólítást elnök ur irásilag formulázott beszédében mégis megette; de minthogy kevesen voltak, előszóval intra-parenthesim azon figyelmet nyilvánította, hogy egy pár jelenlevő urat névszerint is megne-vezzen; mit az esetlegesen meg nem nevezet-tek zokon látszottak venni; de legkevésbé méltán, miután elnök ezen kissé indiseret vagy improvisált parenthesise éppem nem cé-lozott személyes megkülönböztetéseket.

En pedig mint a tények hű közreadója, e részvétli tényről szintén azon sajtóságos hely-zetben vagyok, hogy személy szerint is köny-nebben megszámlálhassam és nevezhessem azokat, kik gyűlekezetünkben részt venni szí-vezkedtek, mint azokat, kiknek részvéte szintén háladáatos és közöbajtászerű vala. Tehát a legényeken kívül vendégek ezek valának: Tks Várady Károly városi főbíró ur, kinek valamint a k. fejevári többi jótékony-inté-zetek, ugy különösen e legényegylet érdekében való fáradozását is eléggé meghálálni nem lehet. Hegyessy József, Szentmiklósy Jenő, Domzsa Péter, Dányi Károly, Dergán József, Apolán Miklós, Zálka szabó czéhmaster, Fiegel lábbelis és még ha jól emlékezem 3 vagy 4, de nem több általam meg nem ne-vezhető urak. Még egy pár hivatalosan meg-jelent papot kivéve, cnyien voltak! Főtiszt. Raffai kolozsvári elemi igazgató s rt. Be-reez ugyan kol. gym. tanár, kegyesrendi atyák szives megjelenésüket a nem várt szer-enység alkalmosszerűsége kiváló megisztel-tetésnek tekintették s a helybeli aránylagos részvételt szemben annál figyelemre méltóbb ellensúlyozásnak, minthogy szives és buzdió jelenlétüket az egyletnek még anyagi cassája is hálás köszönettel volt szerencsés tudásul venni.

Ezen auditorium szives figyelmét a legé-nyek következő szavalati programjának ke-resztülvitele igyekezett igénybe venni, s ne-mesen mulattatva elfoglalni.

„Karácson éj” Kisfaludy K.-tól, sza-valja Bodó Pál.

„Szűz sz. Agótha” Tárkányitól, szavalja Kosnyirik István.

„Egri amazon” Tárkányitól, szavalja Kruppauer István.

„Achaswer der Ruchlose” Kutnertől, szavalja Filippi József.

„Fekete eb” Garaytól, szavalja Apolán Antal.

„Kont” Garaytól, szavalja Jäger József.

„Wahnsinn und Rache” eigene com-position des Mitgliedes und Vortregers Jos. Filippi!

„Der Mann von Eisen”, mint az előbbi.

„Adjon Isten” Kakas M.-tól, szavalja Bodó Pál.

„Ezerivel terem a fán a meggyg” Petőfytól, szavalja Bodó.

A legények előadását kellemes meglepetés és kedvtelenség méltányoltuk. Mig egynek előadása a kiejtésbeli akadályokkal sikeresen igyekszik küzdeni, mig a más dícséretes szor-galmat fejleszt erre néve ki, mig egyikben a tüzet, mig a másokban a csendesen nyilat-kozó érzelmet méltányolta: addig két körül-mény csaknem elvarázsolta figyelmünket. Ezek Bodó Pál kitűnő és természetes, mondhatnám művészi előadása, melyben értelem és ér-zelm, megfelelő hang- és taglejtés váratlanul párosulnak s kedvesen lepnék meg. Aztán pe-dig Filippi nek költői tehetsége. A mennyiben a fenezimzett valóban saját költeményeket érthettem, melyeket e mellett a compositor egy színésznek gyákorlottságával adott elő, biz-vást azt kell állítanom, hogy, Filippi állapot-ban egy igényesebb s magasabb célra szít-leltet tehetség van korlátolva, s mondhatni egészen mellőzve.

Bodó egyleti tag az elnök urnak és ven-dégkoszorúnak az egylet iránt tanusított in-gyen pártfogásnak és szives figyelmüket né-hány lelkes szóban megköszönvén, az emlé-kezetre méltó gyűlés eloszlott.

Legyen az elsorolt tényekben az egylet

elnökének, illetőleg legnagyobb részben alkotójának és mindazoknak, kik ez egyet ügyben bármiképp közrehatni szívesek voltak, általam is a közügy nevében hálás elismerés nyilváníttam!

Éljen a szent és hasznos érdekek végett nyilvánuló egyesületi szellem itt és mindenütt, most és mindenkor!

Tusnádi.

MEGYEI ÉS KÖZSÉGI ÉLET.

Sz. Szt.-György. (Háromszék) nov. 8.

T. szerkesztő ur! Vannak óráim, a mikor oly szörnyű ingerlékeny s oly iszonyu dühös vagyok, hogy képes lennék ama pesti kereskedő mintájára feleségem orrát is leharapni, már t. i. ha lenne feleségem és olyan, a ki az orrát érdemessé tudná tenni arra, hogy annak leharapása rám nézve szerencse legyen. Minthogy pedig az isteni gondviselés még mind ez ideig feleséggel nem áldott meg, mert körülbelül tudja, hogy az nem nekem való, tehát e perczen egyebütt öntöm ki dühösségem nagy voltát. De előbb el kell mondanom, hogy ezuttal mi hozta meg járvány órámat, mi ejtett iszonyu dühbe! Tehát röviden elmondom. A sok rossz tulajdonok mellett, van egyetlen egy jó tulajdonom (mi, különben nem az én egyéni érdemem) az t. i., hogy naplemente után lábamot nem hozom ki a küszöbün, illetőleg háztulajdonosom küszöbén. De ma, jó szokásom ellenére, bűnöm kivitt s egy kissé későre, 10 óra tájban találtam visszatérni. Hazajövet éppen azon gondolkodtam, hogy milyen boldogok leszünk mi szentgyörgyeiek ezután! Utunk szélét, vagy a nagyobb városiak nyelvén szólva, járdánkat éppen most kövözik valami csehek, s ha mások nem is, legalább sátoros ünnepeknek hívhatunk, mely ha nem is lesz faragott, mint a kolozsvári, (hja! mi elesnénk azon!) de legalább ki leszünk emelve a sárból, még pedig csehek által... A mint ezeket így gondolatban átfutottam, virágos fantáziám, azaz, akarom mondani lábam, egy a piaci fordulóra még talán világtérmetésekor ledől öreg köbe botlott. Mindenki gondolhatja, hogy mi történt velem e perczen! Egy valóban tragikus eset. Az egysúlyt elveszítve, míg elég megfontolhattam volna, hogy vajon miképp lesz jobb, ha átesem, vagy pedig ha át nem esem... szerencsésen átesem, hogy megindult bele májam és vesém. Érezhetőleg bezinyultam e perczen a költő szavai "nem kér s nem vár az idő" Ennyi azonban még csak megjárta volna a maga helyén, de kérdés, hogy hová és mibe esem? Szinte szígyenlem kimondani... Egy pocsolóba, melyből hogy iszonyu sárosan, de mindemellett szerencsésen kivergődtem, bizonyítja az, hogy jelenleg itthon vagyok s zingolodom a végzetre, mely ma este egy tragedia sáros hűsége tett. Nem csodálkozom, ha e valóban szívre veendő szomorú esett egy bécsi útleve emberen történik, ki éjtenapot áttararagol, de rám nézve csakugyan nagy malheur. Míg mások mindent lábbal tapodnak meg sem esnek el, addig én ez egyetlen egyszer törtem ki lábamot s most is engem választott ki a sors s ejt crédóba, illetőleg pocsolóba. Mindezek után kérdi a nyájias olvasó, hogy miért nem néztem a lábam alá? De hiszen igen is néztem a lábam alá, hanem oly pokoli sötét volt, hogy magát veszedelemre siető lábamot sem láthattam, csak éreztem. S miért esem éppen pocsolóba? — Kérdi tovább: — Ó uram fia! be jószívvel estem volna tisztességesebb helyre, de itt nálunk, ha egy maroknyi eső hull, még napok múlva is, csak Kolumbusnak sikerülne egy talpalatnyi szárazföldet felfedezni. De mikép lehet oly pokoli sötét városban, hol a sötétségben egy hitvány lámpagyújtó azt parancsolja, hogy "légyen világosság" s azonnal lézzen világosság? Hja, a mi lámpagyújtóunk még csak a méla hold, s mikor nem tetszik felsétálni városunk fölébe, akkor élünk és mozgunk oly sötétségben, hogy egymás szemét is bátran kiverhetjük, ha kedvünk úgy hozza magával. Azonban daczára mindezeknek, azt hisszük, s másokkal is azt igyekszünk elhitetni, hogy naponta óriási léptekkel haladunk előbb-előbb, de igazán csak hisszük, mert tulajdonképpen mindaddig, míg utcáink kikövezve, kivilágítva, csinosítva s hetenként seprtetve, (a mostani seprőnköt Nemerének hívják, de ennek az az átkozott természete van, hogy nyáiban soha sem sepr s mások is csak úgy, ha kedve tartja) "nem lesznek, csak képzeletben haladunk, de valóssággal nem." Igaz! de mind ez pénz és munkát igényel, — szól az ellenvetés. — Ez ellenvetést nem szükséges megcáfolni. Egy város, mely ilyen elkérülhetetlen szükségességekre pénzforrást nyitni nem tud, az ne város, hanem falu legyen. Hiszen az utcák kikövezését menyinyire segíti s könnyíti a kö bősége! Az Olt köveivel orunk előtt, az "Örkő" nagy halmazával hátunk megett van, s valon, ha munkához fognánk, azoknak a beteken át utczár kőbörgő krajozárkakat kéregető dogta-

lan ép embereknek nem lehetne e munkát adni s ez által kenyeret juttatni kezükbe? A mi pedig a kivilágítást illeti, ha a városi előjáróság e tekintetben lépéseket tenne nem hiszem, hogy a piacszerven lakó jobb módú polgárság segéd kezét ne nyújtana az üdvözölésére. Tehát csak észlelnünk, akarunk kell s elismernünk azt, hogy bizony mi nem haladunk, hanem maradunk.

Most pedig, miután szerencsétlen esetét elmondta, magát kipanaszolta, leteszi a tollat Sepsz.-sz. György egyik tengerén hajótörést szenvedett s éppen ezért érdemelekké, a szó teljes értelmében felruházott vitéz kapitány Ozeani Izeut

Szász-Régen, oct. 18.

A régenvideki magyar olvasóegylet alapszabályai, a felsőes kis. főkörmányszék által, folyó év szent Jakab hó 20-án 23,593-dik szám alatt megerősíték, minek következtén a viharos idők óta romjaiban vesztéglő egyet nyilvános új életet nyerd, nem lévén többé semmi akadály, mely jövőre ezen szellemi élvezet folytatását gátolhatná.

Elnök mgos báró Bánfi János ó nagysága meghagyásából, tisztelettel felkértem a részvényes tagokat, szíveskedjenek a megnyert nyilvános élet saját érdekében is erélyesen fölkarolni; mentől szélesebb kört nyitni számára, új részvényesek megnyerése által; és így mentől nagyobb mérvben részesülend ezen szellemi gyupont anyagi pártolásában; hason emelkedő fokozatban önzöldi szét vidékünkön a lelki élvezet üdvös sugarait. Általános közgyűlés fog tartatni jövő hó közepéjén, mely kijelölt nap minden részvényes taggal előlegesen fog tudatni. Legyenek szívesek akkor megjelenni az egyet alapos szervezése végett, hogy jövőre mindenek ékesen és szép renddel történhessenek; ne lehessen senkinek legkisebb panasz is. Újból felhívok általánosan minden ily nemes ügyet kegyelettel pártoló egyéniséget, hogy az előbbi egyetnek, akár történetesen ott maradt, akár bármi áron birtokába jutott könyveit szíveskedjenek rendeltetése helyére küldeni!

Molnár István,
könyvtárnok.

Adakozás az inséglátottak részére.

Nagyon tisztelt szerkesztő ur! Ide záva küldünk a brassói magyar kaszinó nevében 150 új forintot, azon kérésrel, szíveskedjék ez összeget a magyarországi inségek segélyezésére az erdélyi központi segélyző bizottságnak átszolgáltatni. Ez összegből 50 forint a kaszinó pénztárából közgyűlésileg határozottat és célra, 100 frt. pedig a kaszinó tagjaitól önkéntes aláírások útján gyűlt be az idezárt eredeti iv szerint. Intézetünk s itteni körülményeink szerint, hogy ennyit is tehetünk, örvendünk rajta, noha ez ügyre nézti akarattunk s készségünk sokszorosan nagyobb volt. Fogadja t. Szerkesztő ur őszinte tiszteletünket.

Székely István, Pánczél, Dr. Otobán Nándor, egyet pénz- igazgató egyleti gazda.

G. Kálnoki Dénes 5 fr., Pánczél 2 forint, Molnár János 1 fr., Dr. Otobán 2 fr., Gyertyánffy József 2 fr., Halász Péter 2 fr., Kátszony István 5 fr., Otobán Ráva 1 fr., Drenant Károly 3 fr., Gentsi András 5 fr., Vasady József 3 fr., Heinze László 2 fr., Mayer József 2 fr., Veszprémi József 3 fr., Werzár fiúk 3 fr., Bonronkai Mihály 1 fr., Risdor-Trafergott 3 fr., Kosik Mihály 1 fr., Farkas Gábor 1 fr., Benedek Áron 1 fr., Sárdi Lőrinc 1 fr., György Ferencz 1 fr., Mándi Mihály 1 fr., Kerekes László 3 fr., Kóródi Mihály 2 fr., Jenei Péter 1 fr., Varga István 3 fr., Katona Sámuel 1 fr., Duszitski 2 fr., Kovács János 1 fr., Gr. Nemes Ábrahám 5 fr., Kóródi Lajos 1 fr., Göögös József 1 fr., Tóth István 1 fr., Boeskor Antal 2 fr., Roidl Farkas 1 fr., Sándor István 3 fr., Lakatos Imre 1 fr., Benkös András 1 fr., Tompa Imre 1 fr., Szele István 2 fr., Kovács József 1 fr., Bogdán János 1 fr., Maurer József 2 fr., Szutsek 1 fr., Dr. Mayr Ignác 1 fr., Mgs. Földváry Ferencz 3 fr., Haring Ferencz 1 fr., Türkösi István 1 fr., Biró János 1 fr., Latzko Andráse 50 kr., Rajdel Leopoldné assz. 50 kr., Bánay 1 fr., Papp 1 fr., Gyertyánffy János 1 fr., Hornyansky Gyula 1 fr., Vajna János 1 fr., Gyertyánffy Eduard 1 forint o. é.

A feirít összeget az az 150 forintot az inségtügyi bizottsághoz beszámolni kötelességünknek tartjuk,

Szerk.

KÜLÖNFÉLÉK.

(Necrolog.) Hallerkői gróf Haller Lajosné, köröspataki gróf Kálnoki Julianna saját és sógorasszonya al-torjai özvegy báró Apor

Györgyné, gróf Haller Teréz, és leánya báró Apór Adél nevükben szomorúan és megilletődött szívvel jelenti szeretett férjének illető fiúvérének és nagybátyjának hallerkői gróf Haller Lajosnak folyó évi Szent-András havá 14-dikén reggeli 8 órakor Budán rövid ideig tartó hagymáz következtében életének 41-dik évében történt gyászos kimúltát.

A haza a kora elhunytban a lelkes honfit, az anyaszentegyház buzgó vallásos érzelmetől áthatott és mindig áldozatra kész fiát, családjá benne nemes keblű tagját siratja, kit teljes életében egyetlen leánykájá halálának fájdalma törtött össze.

Az idvezült lelkéért az engesztelő áldozat folyó évi Sz. András havá 17-én délelőtti 10 órakor a k.-sz.-páli családi kapornában, Maros-Vásárhelyt pedig folyó hó 26-án délelőtti 10 órakor fognak a mindenség urának bemutatni. Béke hamvainak!

— Az angol lapok következő felhívást közölnek a magyar segélyezési alapszervezet alakítására: „Nagy-Britannia lakossága felszólítatik, hogy Magyarországi lakosságának, mely az ideai aratás egész megsemmisülése által nagy szenvedéseknek van kitéve, tetleges segélyt nyújtson. Angolország részébe még soha sem szolgáltattott fel ily nagy nyomor esetében, és most oly figyelemre méltó ügyben hivatik fel, hogy a bizottmány megvan győződve, hogy Anglia e felszólításnak készségesen megfelel. Németország járult már a jótékonyaság e művéhez, s az osztrák kormány minden lehetőt megtesz, hogy a borzasztó szerencsétlenséget szelidítse, mely által az egész magyar királyság sújtott; de ennek nagysága mindazok segélyét igényli, kik Magyarországot iránt jó hajlammal viseltetnek. Az osztrák követség minden beklüdt adományok a szükölködőkbe szállítására ajánkozott. Az aláírások a legnagyobb közönnyel fogadtatnak a következők uraknál, kikből a bizottmány áll: B. Rothschild Antal, Somerset A., Beaumont Esq. M. P. Bischoffheim Henrik, Brassey Tamás, Gilliat J. S., Glyn György, G. M. P., Coscen György J. M. P., Lang Samu, Mackenzie P. A., Merton Louis, Schieder J. H. W., Vorms Antal M., vagy pedig Glyn Mills & Comp., Lombard Street és Lempriere Károly uraknál, ez utóbbi a magyar segélyalap iroda titkára, Gresham House old Broad Street, hova minden küldemény intézendő.

— Magyar országgyűlés. Az „Öst. Ztg.“ írja: a magyar kancellár igen komolyan foglalkozik a magyar országgyűlés kérdésével s az országgyűlés egybehívását a jövő tavaszra szándékozik létrehozni, s nevezetesen május havát jelölik ki, melyben az országgyűlés Pesten összejutna. A nélkül, hogy e közleményért határozottan jót állnának, nem véltünk hibáznai, ha a jövő tavaszkor mind a pesti, mind a zágrábi országgyűlések létrejöttét reméljük. A mi publicistikai tevékenységünkön semmi sem mulik, ha szó van a végleges megoldás utjának okos és higgadt módjára egyengetéséről.

— Ö Felsége magyarországi utjáról a ministeri „Botschafter“ jónak látja vasárnapi főútkébeben úgy nyilatkozni, hogy az most aligha történhetik meg. Ö Felsége utja — ugymond — csak a végleges kiegyezkedésnek, az immár három éve függő alkotmány pör megoldásának lehet szentelve; vajlon bevezetése legyen e ez ut a kiegyezkedésnek, vagy pedig befejezése, megkoronázása, s az alkotmánykérdés bevezetésének fényes, ünnepléses kinyilatkoztatása? A „Botschafter“ habozás nélkül az utóbbi mellett szavaz, az utnak csak az utóbbi szempontból jósoltat sikert.

— A s.-sz.-györgyi ev. ref. tanítói testület e hó folytán ének- és szavallati estélyt rendezett az iskola javára. Reméljük, hogy az üdvözöl vizshangra találand Háromszék lelkes közönségénél.

— Az aradszebeni vaspálya kérdésében azon vélemény merült fel, hogy az maga az állam által építtessék, hogy az Erdélynek ünnepélyesen adott ígért a vasut létesítése által beváltassék. Az állam nem fog ugyan közvetlenül építeni, hanem a vállalkozó a tiszai társulat lendne. A terv mellett, a „P. L.“ szerint következő okok szólnak. A tiszai pályatársulat azon terhes kötelezettség fekszik, hogy Marosbánya vezető vasutat építsen, minek teljesítésére az állam által felszólíthatatik. Annak előrelátható lehetlenségénél, hogy a társulat ezen felhívásnak eleget tegyen, az ezen terhes kötelezettség alól azon föltétel alatt mentetik fel, hogy a szebeni vaspálya építését vállalja el, mely célra az állam szerzendő meg a pénzt, de a társulatnak adandja azt át, a mely közegye által vezetendi az építkezést; mely esetben az állam az építkezési költségeket évenként budgetjébe veendi fel. Az illető miniszteriumokban nagy bizalommal vannak a tiszai társulat technikai vezetése és annak főnöke, Shmike ur iránt, miután a tiszai

pálya igen olcsón épített és az építkezési anyagok jókésekben valónak. A kereskedelmi miniszteriumban kissé vérmes reményeket tápláltak, azt hívné, hogy ezen pálya készítése mellett 36 millióért felépíthetők. E költség a más vállalkozók által tervezettől még azon esetre is kevesebb, ha tekintetbe vétetik, hogy ezen 36 millió, miután kölcsön után lesz beszerzendő, legkevesebb 45 millióba kerülend az államnak. Továbbá az gondolják, hogy a hitelintézet, mint a tiszai pálya tetteles tulajdonosa, annál inkább beleegyez e vállalatba, mert a tiszai pálya jövedelmezősége, a vasutnak Aradtól Szebenig leendő kiépítése által növekedni fog, minőlfogva a részvények megint illő árkeletet nyerdnek, és ismét a a piacra fogna hozhatatni. A hitelintézet netalán ellenkezése az említett terhes kötelezettség fentartása által könnyen lesz megtűrhető. Reichenstein az erdélyi alkanczellár nagyon törekszik az érintett pálya létesítésére. Közvetítése a nagyváradi-kolozsvári és aradszebeni vonal közt oda megy ki, hogy Nagy-Szebenből Kolozsvárra szárnyvonallal építtessék. Ezáltal az ellenkező érdekek ki fognak egyenlített. Az államköltségen történendő építés eszméje lényegesen a kereskedelmi miniszteriumban ápolatik és innen a pénzügyminiszteriumba megy át, a hol vizshangra látszik találni. E terv azonban a birod. tanács jelen ülészaka alatt nem fog megérleltetethet; ámbár a követek házában meglehetősen befolyásos emberek pártolják azt, hogy a pályák államköltségen építtessenek. Belgium-, Baden- s Poroszországra utának, a hol az állam előnnyel építtetett vasutakat. Azonban tapasztalás, melyre Ausztria az államvaspálya építése által vezettetett, nem bizonyít ezen rendszer előnye mellett.

— Bartalus István zeneszerző a „Budapesti Szemle“ közlebbi füzetében egy csomó finn népdalnak Helsingfortból nyert hangjegyét közli, mikből kiviláglik, hogy a finn és magyarok zenéje is rokon. A nyelvi rokonságot nyelvészeink már régen bizonyították.

— Bécsi lapok írják, hogy e hó 16-án a déli vaspálya reggeli vonatán egy fiatal herceg Paskiewitset hoztak Bécsbe Velencéből, egy rendőrbiztos kíséretében. A herceg a tengeri fürdő használatát végett időzött Velencében, s már három hét előtt értesítettett hivatalosan bekövetkezendő belebevezetéséről, azonban adott becsületszavára megengedtetett neki, megkezdett gyógyfürdőjeit bevezetni. Tartozkodása helyül Brunn jelöltetett ki. Bebevezetésének oka azon viszony, melyben állítólagosan a lengyel felkeléssel állt. A herceg mintegy 24 éves, s több lengyel társaságában a „Riedhof“-vendéglőben ebédelt, mialatt egy rendőrbiztos az előteremben várakozott rá.

— A Bécsben lakó magasb nemesség köréből társaság alakult, mely f. év dec. 5-én indul utra kelet felé. A társaság, mely a cseleddéggel 30 tagnál többől áll, bejárja Konstantinápolyt, Alexandriát, Kairót, ez utóbbi helyen többet időzve. El Arischoh át husvétra Jeruzsálembe mennek, és végre Jaffán át vissza Triestbe. A bécsi lapok hírei szerint gr. Degenfeld hadügyminis'er is csatlakozik e társasághoz, melynek tagjai között a többi között gr. Nákö és neje, gr. Hoyos Rudolf stb. vannak.

— Gyöngyösről írják a „Mátrá“-nak, hogy közlebből több falubeli, például a gyöngyöshalásziak, a kormánytól nekik vetőmagul 10—11 frtjával átadott búzát, a mint Szolnokról elhozták, még szekereikről le se rakva, vitték be a gyöngyösi piacra, s ott eladták 6 frtjával, csakhogy a nyakukon levő katonai adóexecutiótól valahogyan menekülhessenek.

— József főherceg házassága Kóburg Koháry hercegnővel 1864. évi martiusban menend vége. István főg ez alkalomból a tél folytán hosszabb időt töltend Bécsben.

— Mazuranics horvát kancellár értekezlete a főispánokkal. Az „Öst. Ztg.“ írja, hogy a horvát kancellár a horvátországi főispánokat Bécsbe értekezletre hitta, mint hírlik, az egybehívandó horvát országgyűlés előkészítése végett. Nevezett lap a horvátországi pártokról szóló cikkeit kapott Zágrábról, mely hasonló czélzásokat tartalmaz, s egyzersmind azon tudósítást, hogy a diakovári püspök, Stroszmayer elutazása nem volt éppen önkényes. E cikket említett lap mielőbb közli. A „Fremdenblatt“ szerint az értekezletre zágrábi főispán, Kukuljevicz már megérkezett, a többi mára, 19-re várják, s holnap lesz az első értekezlet. A birodalmi tanácsba küldés kérdése fogja ez értekezletek fő tárgyát képezni.

— A Reviczky Széver és Zilahy Károly által szerkesztett „Alföldiek segély-albuma“ által szerkesztett „Alföldiek segély-albuma“ tisztá jövedelméből Pfeiffer, mint kiadó, egyelőre már ezer p. forintot adott át a ma-

gyar gazdasági egyesületnek a szűkölködők közötti kiosztás végett. Az album, melybe legneveseb írónk dolgoztak, f. hó végével jelenik meg, s eddig 1800 előfizetője van.

— Balázs Kálmán debreczeni zenetársasága az oroszok fővárosából Rigába ment át; valószínűleg e hó végén vissza is fog érkezni Magyarországra.

— Megjelent a magyar felsőház egy tagjától következő rüpiat: „Rückwirkung der Reform-Acte auf die Organisation der Österreichischen Monarchie.“ Ára 30 kr. — Az író elmélete oda megy ki, hogy Austria, a mint történelmi fejlődése szerint is áll, három politikai rész gyanánt szerveztessék, egyik csoportozat a császári tartományok, másik a magyar királyság és tartományok összege, a harmadik Galiczia (oda tehetné volna, hogy Bukovinával egyesítve). A velős fejtegetésben világosan ki van mutatva, hogy a mostani rendszer a német reform-acta által tett mozzanatok után tenné nem állhat, még ugy sem, ha benn a népek rokonszenvével találkozott volna, a mi pedig nem áll. Ez érdekes rüpiatból, ha időnk s tárgyaik engedik tíz-tizedbe ismertetést adandunk.

— Tóth Kálmán „Fővárosi lapok“ czim alatt új évre napi lapot fog indítani, melynek költői és ismeretterjesztő része lesz. A „Fővárosi lapok“ egyik célja, hogy az írói munkálkodás iránt nagyon méltányos legyen.

— A marosvásárhelyi casino egyet igazgató választmányának folyó év november havi 15-dikén tartott gyűlése határozata következtében felszólítatnak minden egyetleti tagok, kik részvénytulak vagy más tartozásait e ideig be nem fizették folyó év december havi végeig azt annál bizonyosabban kiigyeztetni, minthogy ellenében az egyetli alapszabályok értelmében eljárás ellenük fogantathat fog vétetni. Lázár György egyetli jegyző.

— Jászberényből folyó hó 16-áról a következő rögtönbírósi esetről tudósítanak. Folyó évi június 30-án karcagyi lakos özvegy Sz. Tóth Jánosnak a karcagyi határban levő tanyájáról fényes nappal hazatérő 3 lovas szekere, melyen Győri Sámuel nevű 61 éves bérése egyedül indult el, két idegen ember által, kik utközben a szekérre magukat felvették, elraboltatták s az öreg bérés — mint pár nap múlva bebizonyult — meggyilkoltatván, a Tiszába dobották. Az elrabolt lovakat s szerket augusztus hónap a Szilágyiságban, Süllemed nevű községben, két karcagyi ember, kiket az ez idei szárazság miatt bekövetkezett inség ellenükéssé végett azon vidékre baktattak, kis-újszállási lakos ifj. Szegő János kezén felismerte, erről a hatóságának jelentést téve, ennek folytán a tettes elfogatott s bebörtönöztetett, de ugyanakkor megszökött. October hónapban ismét kézzre került ifj. Szegő János, nov. 4-én Karcagyon rögtönbírósi elé állították. A rögtönbírósi szabályszerű tárgyalása után kétségen kívül bebizonyodván, hogy az elrabolt szekérre felkérkedett egyének egyike ő volt, s bár tagadta, hogy a gyilkosságban részt vett volna, de azt, hogy az állítólagos főbűnös, ki szerinte bizonyos Bádé nevű bagaméri cigány volt, Győri Sámuelt az ő tudtával gyilkolta meg s hulláját az ő jelenlétében vetette a Tiszába, ő azonban Bádéval mégis tovább utazott, később pedig a rablott tárgyakat elcsajátította, önként beismervén; ehhez képest a nov. 6-án hozott ítélet által ifjabb Szegő János, kis-újszállási születési, reform-, nős, 31 éves, napszámos, mint rablógylkoságban büntetés a rögtönbírósi szabályok értelmében két évi halálra ítéltetett s az ítélet rajta ugyanaz nap teltleg végre is hajtott.

(Beküldetett.) „Wiener Lloyd“ „Neueste Nachrichten.“ Minden tévedés kikerülése végett a tisztelt közönséget arra figyelmeztetjük, hogy a „Neueste Nachrichten“ october hó 12-ke óta irányában, magatartásában, alakjában s kiállításában változatlanul, ezen czim alatt: „Wiener Lloyd“ jelenik meg. Politikai része mellett — ezen minden olvasó körében kedvelt hírlap — kiváló gondot fordít Magyarországgal személtartományainak oly nagy fontosságú nemzetgazdasági és üzleti érdekeire. Földbírtokosok, kereskedők s műiparosok dús és tanulmányteljes anyagot lelnek abban. Bővebben értesíthetni az előfizetés feltételeiről lapunk mai számának hirdetményi rovatában.

Nemzeti színház. Nov. 21-én Nagyné, Huber Ida asszony vendéglátékán adatott: „Troubadour.“ Nagy opera 4 felvonásban, írta Piave, zenéjét Verdi. A darabban szereplők mindenike díszreteré méltó versenyessé igyekezett egymást jobbnál jobb játéka és szebbnél szebb ének által tulszárnyalni; kitudóek voltak: Pajor Anna, ki a cigányról oly jól adta, mint az töle hallani már megszoktuk;

Institoris sem vont le semmit mint Luna gróf az előadás becséből; Fekter (Maurico) gyönyörűen énekel, főleg a fogdabáni áriája annyira meghatóta az egész közönséget, hogy tetszését csak siri hallgatás és bámulat által tudá kifejezni; kár azonban, hogy rendezői figyelmetlenség folytán ezen legszebb s leggyönyörűbb momentumában a darabnak a közönség egy — a szinpad hátterén átmenő — éppen oda illő alak által megzavartatott. De feledjük ezt, mert hátra van még az, kit legelőbb s leginkább kellett volna elhalmozunk dícséreteinkkel, az általunk igen tisztelt jutalmazott művésznő; Huber Ida asszony ez este felséges hangját s trilláit egész fényében ragyogtatá; oly választékos tappintattal és műgonddal énekel Leonore szerepét, hogy ez élvezetes és sokáig emlékeiben fog maradni a — jutalmazott művésze elismerését tanúsítani — nagy számmal összegyűlt közönségnek. Jutalmazott első kitépével díszes koszorúval, színni nem akaró tappal s versekkel üdvözöltetett. Mondanunk sem kell, hogy darab közben többször felkesedve kihivattott.

Vasárnap. Nov. 22-ken Szathmári-Latko-cziné asszonynak vendéglátékán: „H. Rákóczi Ferenc fogsága.“ Dráma 5 felv. írta Szigligeti. Ez este, ha a középpályok nem lettek volna mind turesek, a legtelibb színház sorába tartoznék; mert a zártzárak job-bára mind el voltak foglalva; a földszint pedig zsufolásig telve volt; a karzatok meg éppen annyira voltak, hogy ha az ember felnézett, főnél egyebet nem látott; csináltak is oly lármát, s oly fennhangon mondogatták egymásnak, hogy „nem vagyok kérem alkalmatlan“, „jaj a fejem“, hogy a darab folytán többször kénytelenek voltak a szereplők pausát tartani. Az előadás a jobbak közé sorolható; Szathmáriné (Zrinyi Ilona) jó szinpadí alak volt, szerepét helyes felfogással szavalá, csak a hangjában volt valami, a mi éppen nem tetszhetett, mintha egyik perczben be lett volna rekedve a másikban nem; midőn először kilépett, a közönség tapsokkal fogadta. Rákóczit Tóth Jenő adta, mindvégig jó igyekezettel, a patert Boér ma is jól alakította. Ujfalusi né kedves Amalia volt. Dícséretet érdemel Gyulai, ki Zrinyi Boldizsárt művésziileg állítja előnkbe. Többi szereplők is kielégítőek voltak.

POLITIKAI HIREK.

Angolország. London, nov. 19-én. A „Saturday Review“ következőleg írja a congressusról. Ha igaz, hogy Anglia felszólította Franciaországot a tervezett tárgyak részletezésére, akkor valószínű, hogy a congressusnak már is vége van. Hiszen Napoleon nem mondhatja, hogy Ausztriának Velenczeben való uralkodása kérdés alá vonandó. Mi angolok annyira tudjuk, mily szomorú szerepet játsznak ezekben, hogy nagyon szívesen ragadunk meg bármely tűrhető ürügyet, mely a congressusból való elmaradásunkat palástolja. Ha azonban oly válság érkeznék, a melynek alakja tartalmánál kielégítőbb, ha Franciaország részéről valószínű volna az engedékenység; ha megígérné, hogy Róma megszállása is benne lesz a kongressus tárgyaiban, akkor Anglia nem tenne okosan, ha a részvételtől nagyon szabadkoznék. Ha Ausztria, a kinek tudnia kell, hogy az európai vizsály almáját Velencze képezi, nem akarna vagy nem merne tagadó választ adni, erre Anglia nem üztönözhet; itt, Napoleon trónbeszédéből kiviláglik, hogy legjobban szeretné az orosz szövetséget. A „Sat. Rev.“ nem tartja lehetetlennek, hogy Napoleon e képtelen kongressussal csak lehetetleníteni akarja az intervenciót, hogy aztán a lengyelek legyőzővel megoszthassák Európát.

Az „A. A. Ztg.“-nak a diplomácia titkaiban avatottnak látszó levelezője azt írja, hogy a brit kabinet legtekintélyesebb tagjai ugy vélekednek, hogy a congressus-javaslat oktalank és veszélyes, és hogy jobb volna e meghívás el nem fogadása által, meghasonlást vagy a viszonyok meghideglését okoztatni Franciaországgal, mintsem kiteni magunkat egy coressusi tanácskozás ama komolyabb veszélyének, hogy Európa minden kibékíthetlen érdekei és igényei, Franciaország hasznára és előnyére összerútközésbe jöjjenek.

Ellenben a „Morning Post“ szerint a külhatalmak Londonban levő követei még eddig nem voltak ugyan képesek Palmerston lord szándékairól jelenést tenni a kormányoknak; a párisi hivatalos körök azonban minden eddigi jelből azt következtetik, hogy a congressus végre mégis csak létrejön.

A bécsi „Presse“-nek egy londoni távirata szerint a londoni és bécsi kabinetek között a francia congressus-javaslat elfogadása iránt, megállapított feltételekhez Anglia hozzá kívánta csatolni az 1856-iki párisi szerződés bármint megváltoztatása elleni kifejezett tiltakozást.

Azonban Poroszország nem fogadta el ez indítványt, mivel egy ily feltétel formással való kitűzése nehezíti fogná az Oroszországgal való egyetértést. S Austria is ahoz a nézethez

hajlik, hogy a congressus feladatának határozott körülírása elegendő az Anglia által felállított elv érvényesítésére.

Az angol napi sajtó élénken foglalkozik a dán király halálával. Tudva van, hogy az angol kormány az öszszállam elvét védi Dániában, a német szövetségnek Schleswig-Holstein, mint német terület iránti követeléseiével szemben. A lapok valamenynyien e szempont mellett emelnek szót, s mig egy részük az európai különben is eléggé vészterhes helyzetet e kérdés újabb fordulata által is súlyosbultatónak jósolja; a többi azzal kecsgeteti magát, hogy a német szövetség a dán király halálát s ennek következtében életbelépett dynastia-változást, alkalmul fogja használni, arra hogy sikertelen (szerintük) jogtalan törekvéseivel felhagyjon.

Londonban nov. 14-én írták alá a szerződést, a melynél fogva Anglia átengedte a joni szigeteket Görögországnak.

Franciaország. Páris, nov. 17. Francia lapok szerint a hatalmaknak a congressus-javaslathoz csatlakozása öröndetes előhaladást tesz. Ha Austria, Porosz- és Angolország elvégre is vonakodának részt venni, ez Napoleont nem fogja visszatartoztatni, hogy a beleegyező hatalmak képviselőivel a congressust megartassa.

A mi névszerint Austria magatartását illeti, a porosz keresztes újságok azt írják Párisból, hogy a párisi osztrák követ Metternich herczeg utasítása nagyon határozott, s hogy Párisban alig remélik már Austriát a congressusban képviselve láthatni. Az osztrák követnek már volt is alkalma kijelenteni, hogy a Velenczéről való lemondásról bármely feltételek alatt, semmiképpen sem fog szó lehetni.

Olaszország. Turin, nov. 16. Az „Opinione“ ezt írja: A congressus nem tűzhet maga elébe más célt, mint vizsályokat kiigyeztíteni és kibékíteni. Ma Oroszország és a nyugati hatalmak Lengyelország felett, Olaszország és Austria Velencze, Németország és Dánia Schleswig felett vannak egyenletlenségben. Ez már 1856-ban előre volt látható; de minát sok a kérdés, a megoldásukra való közbenjárás csak congressus után lehetséges. Olaszország az első állam, a mely beleegyezést adta rá s a párisi congressuson a legigazabb és legmagasabb elvet, az igazságra s a népjogok tiszteletben tartására alapított nemzetiség elvét fogja felállítani. A nevezett lap meghazudtolja azt a hirt, a mely szerint Victor Emanuel király a congressusra való meghívás elfogadását a következő táviratban nyilvánította volna: „Elfogadom a congressust minden következményeivel, a midőn felsegednek egy ily szerencsés kezdeményezéshez szerencsét kívánok.“ Az olasz kormány, az „Opinione“ szerint egyszerűen fogadta el a congressust, a nélkül, hogy részletezésbe becsátkozott volna, a mi csak jegyzékben történhetik meg, a mely azonban még nem ment el. E szerint az sem igaz, hogy Pepoli marquis a királynak egy Napoleon császárhoz intézett sajtókezű iratát kézbesítette volna Párisban.

Milano, nov. 16. A nemzetörség mozgóvá tételével, ugy látszik komolyan foglalkoznak. Tizenegy lombardiai zászlóaljat már teljesen mozgóvá tettek s Délolaszországba szállítják, hogy az ott működő gyalog ezredekől ugyanannyi zászlóalj jöjjön ide. Ez a tizenegy zászlóalj Milano, Brescia, Bergamo, Como, Sandrio, Cremona, Lodi és Crema városaiból s a körül fekvő falvakból alakult. Főparancsnokjuk Plochin, s Genuában fognak hajóra szállani, minát ott a király szemlét tartand feleltök. Mind jól vannak felszerelve s kitűnő francia fegyverekkel ellátva. A mint hírlak, mindössze nem kevesebb mint 104 zászlóalj nemzetörség lesz mozgóvá téve. Hogy mi rejlik e nagy mérvű mozgósítás alatt, könnyű kitalálni.

Brescia erősítéséhez is komolyan fognak hozzá. E hó 16-dikára ide egy katonai bizottmányt várnak, a mely a beküldött terveket gyakorlati vizsályat alá vonja s aztán a helyszínen teszi meg a szükséges előkészületeket. Brescián kívül Roccati és Bergamot is meg erősítik s e mellett a Poó hídjánál erődöt emelnek Szt. Benedetto mellett. Itt Milanóban nagy lőpor-raktárak, Piacenában pedig élelmezési raktárokat fognak állítani. Szóval, az olasz kormány nagyon folytatja katonai fölszerelését és sem pénz, sem fáradságot nem kímél ereje tökéletesítésére.

Németország. Berlin, nov. 19. A képviselőház tegnapi ülésében szönyegre került a jun. 1-i sajtóügyi rendeletek illetőleg tett jelentéstételt. Simson és Gneist képviselők indítványozták: 1) Az alkotmányelv 63-ik §-a alapján meg kell tagadni a jóváhagyást; 2) A 103-ik §-a alapján ki kell jelenteni, hogy ama sajtóügyi rendelet sem a közbátorság fenntartására, sem a szokatlan kivételenség elhárítására meg nem kívántató, s hogy a sajtószabadság korlátozása egyáltalában nem kö-

vetkezhetik be valamely rendelet után. A jun. 1-i rendelet egyébiránt tartalmánál fogva is alkotmányellenes. Az e tárgy feletti vita másnap folyt le.

A mai ülésben a lengyel töredék indítványt adott be három lengyel képviselő ellen keltett nyomozás megszüntetésére. Az indítványt az igazságügyi választmányhoz utasították. Napirenden volt a jun. 1-i sajtórendelet. Az osztrájelöládók tegnap jelentett indítványait nagy többséggel elfogadták.

Az urakházában a válaszfelirat felett vitakoztak. Meding előadó a holsteini kérdés melözést tanácsolta, a felette uralkodó homály miatt. Bninski gróf óvást tesz a felirat ama pontja ellen, a melyben köszönet van mondva a kormánynak a lengyel felkelés terjedése ellen tett intézkedéseiről. Szónok azt állítja, hogy a felkelésnek egyedüli czélja az orosz uralom alóli menekülés. Bismark minisiterelnök erre a következőleg válaszolt: A szónok am higgye a mit mond; de a kormánynak tények alapján kell itélni. A törvényszékeknek bizonyítványok vannak kezükben, hogy a felkelés nem egyedül Oroszország ellen van intézve. Különbön a kormány politikai, társadalmi és erkölcsi érdekében áll, hogy az orosz-lengyel mozgalom ne győzzön. Egy önálló Lengyelország mindig veszély fogná lenni a porosz monarchiára nézve s a hadsereg nagy részét igénybe venné. Egy oly mozgalomnak nem szabad győzni a mely hallatlan gonoszságokkal szennyezte be magát s az országkosságot isteniti. A válaszfeliratot 72 szavazattal 8 ellen elfogadták.

Ugyanazon többség a jun. 1-i sajtórendeletet is alkotmányszerűnek nyilvánította.

A Schleswig-holsteini kérdés, ugy látszik az európai békét nagyon fenyegető kérdések sorába lépett. A „Nordd. A. Ztg.“ ezt írja róla: A Schleswig-holsteini ügy a trónralépés következtében nemzetközi jellemet ölt magára. Most a londoni jegyzőkönyv törvényes érvényessége jön majd vizsályat alá, s az a kérdés, vajlon a protocolum herczegét elismeri-e a német szövetség Schleswig-Holstein fejedelmévé. A német szövetség a maga minőségében erre sehogy sem lehet köteleze, mert az nem hagyta helyben a londoni jegyzőkönyvet; de más részt a kérdéses herczegéseket sem kötelezi a jegyzőkönyv, mert azok rendjeit nem kérdezték: vajlon beleegyeznek-e? Így Poroszország és Austria is fel van mentve kötelezettsége alól — mondja végre az idézett lap, — mert Dánia Németország irányában magára vállalt kötelezettségeit nem teljesíti.

Augustenburgi Frigyes herczeg nov. 16-ról nyilatkozványt bocsátott ki, a melyben kijelenti, hogy minát Schleswig-Holstein és Lauenburg herczegségeknek a dán uralkodó házból való utolsó herczegek kiált, az ő oldenburgi ház örökösödési rendje s a herczegségek alaptörvényei értelmében, a nevezett herczegségek feletti uralkodást ezennel megkezdi s esküvel fogadja Isten előtt, hogy mindent elkövetend e német herczegségeknek idegen járom alóli kiszabadítására azok alaptörvényeit, alkotmányát s a nép jogait fen fogja tartani.

A herczeg továbbá felhatalmazta Baden szövetséggyűlési küldöttét, Mohl titkos tanácsost, hogy képviselje őt a szövetségben. A Baden nagyherczegi küldött kormányra felhatalmazása s a szövetségi gyűlés beleegyezése mellett elvállalta Frigyes herczegnek, mint Schleswig-Holstein uralkodójának a szövetségben való képviselését.

Frankfurt törvényhozó-testülete elhatározta sürgőtelleg felszólítani a senatust, hogy ismerje el az eddigi Augustenburgi örökös herczegét Schleswig-Holstein-Lauenburg herczegévé, s hogy ezt az indítványt a frankfurti szövetséggyűlési küldött által kivinni igyekezze.

Egy frankfurti nov. 18-ki távirat szerint a weimari nagyherczég s a meiningeni herczeg az augustenburgi örökös herczegét Schleswig-Holstein herczegének elismerték.

A porosz képviselőház szabadelvű töredékei közös bizottságot neveztek ki egy Schleswig-Holsteinra vonatkozó indítvány javaslatba tételére.

A „Kreuztg.“ e kérdésre vonatkozólag ezt írja: Biztos hallomás szerint a had- és tengerészetiügyi minisiterumok tevékenysége nagyon igénybe lesz véve, a Németország és Dánia közt, a mint látszik, többé ki nem kerülhető ellenségeskedés kitörésére való előkészületek által. A 6. és 13. hadosztály már parancsot kaptak, hogy harcra készen álljanak, ugy a haditengerészet szolgálatba lépése és üszponosítása iránt is megtörtént a kellő intézkedés. Augustenburgi Frigyes hg 18-dikán Berlinben volt s érkezett Bismark minisiterelnökkel.

Orosz- és Lengyelország. A varsói hivatalos „Dziennik“ szerint Emanow porosz ezredesnek nov. 3-án a lublini kormányke-

ritéletben, Malodutin falunál lovassági csatája volt Wierzbicki csapatjával, mindjárt azután Chelm-nél egy második csatája, a melyben a felkelők közül 30-an estek volna el. Egy fogoly állítása szerint maga Wierzbicki is megsebesült. Az idézett kütfő szerint oct. 24-én és 29-kén, nov. 2-kán és 12-kén voltak tüközések, a melyek természetesen mind a felkelők megsemmisítésével végződtek. A „Czas” írja, hogy Rudowski lovasosztálya nov. 8-ikán 50 orosz lovas katonát megátamodott, lefegyverzett s bundakészletet vett el tőlük.

Törökország. Konstantinápoly, nov. 16. A fényes kapu az orosz kabinethez jegyzéket intézett, a melyben a határszéleken való seregösszevonás s a fekete tengeren ágyunaszádok építése ellen tiltakozik.

Dánia. Kopenhága, nov. 18. A Dánia és Schleswig részére kiadott közös alkotmányt a király a titkos államtanácsban aláírta. Az országgyűlésnek egy rendkívüli ülésében a tanácselnök tudatta az aláírás megtörténtét. Az országgyűlés e közleményt szűnni nem akaró örömkijátásokkal fogadta s meghatározta, hogy nyereendő engedelem után azonnal tes-

tületesen menjen tiszteletét és háláját nyilvánítani az új királynak.

Oláh-Moldvafejedelemség. Bukarest, nov. 18. A kamarai bizottságok, a fejedelem engesztelően trónbeszéde daczára, egészen a na y többséget képező ellenzék szellemében alakultak. Tartani lehet, hogy e miatt komoly összehütközések kikerülhetlenek lesznek.

Ujabbak. Hamburg, nov. 20. Tegnap este itt egy schleswig holsteini és idevaló lakosokból álló népgyűlést Altona fenyegető közelsége miatt a rendőrség feloszlattott. A népgyűlés Uhlenhorstba húzódott vissza s az Augustenburi hercegehez felírást intézett, a melyben felhívja őt, hogy álljon a nép élére. Beszéli, hogy a schleswig holsteini rendek egy hamburgi szállodában gyűlést tartottak. Kielben 24 rendi tag egyhangulag meghatározta, hogy a szövetségi gyűlést a hercegségek jogainak gyors védelmezésére felkéri. A felírás már el is ment. A többi követet, a kik az egybegyűlési tilalom miatt nem jelenhettek meg, felhívták, hogy csatlakozzanak a felíráshoz.

— Altenburg, nov. 20. Az altenburgi

kormány VIII. Frigyes schleswig holsteini hercegnek (Augustenburi herceg) elismerése mellett nyilatkozott.

— Páris, nov. 19. A „France” szerint Cowley lord tegnap átnyújtotta a császárnak Victoria királynő választását a congressusra való meghívásra. A királynő e válaszában, a mely tele van udvariassággal a császár iránt, a congressus eszméjét elvben elfogadja. Más londoni tudósítói azonban úgy értesítik a „France”-t, hogy az angol kabinet folyvást azon van, hogy programot állapítsanak meg, a melyben a congressuson tárgyalandó főkérdések meg legyenek határozva. A „France” reméli, hogy e pontra nézve könnyen sikerülhet Francia- és Angolország közt az egyetértés, s úgy vélekedik, hogy a congressus úgy is megtartható, ha csak általános kérdéseket vitatnának benne; miután különben is minden hatalomnak, a mely ott meg fog jelenni, teljes szabadságában áll a javaslandó megoldásokat elfogadni vagy visszautasítani. De ha végre semmi más eredménye nem lenne a congressusnak, mint az, hogy az uralkodók és képviselők közötti alapos eszmecsere világot derítsen egy oly politikai helyzetre, a melynek

komolyságát senki sem tagadja, akkor is oda kellene irányozni Európának minden törekvését, hogy a congressus létre jöjjön.

— Kopenhága, nov. 20. A birodalmi tanács tagjainak szerencsekívánataira adott feleletében a király ezt mondotta: Az alap-törvény az ő részéről érett megfontolást kíván; hiszen a birodalmi tanács tagjainak is, a kik ama törvényt napokig, sőt hetekig vitatták, szükségük van megfontolásra. A király reméli, hogy a birodalmi tanács ugyanazon bizalmat táplálja irányában, a melyet ő helyez a birodalmi tanácsba. A midőn a király a királynéval és gyermekeikkel az ablakban mutatták magukat, a nép lelkesedve üdvözölte.

Bécsi börze November 20-án: Nemzeti kölcsön 80.10. 5% Metalliques 73.75. Bank-részvény 772.—. Hitel részvény 177.70. Váltó Londonra 122.50. Ezüst 124.—. Arany 5.87. 1860 diki Állam kölcsön 91.50.

November 18-án: Urbéri kárpótlási kötvény: Magyarországi 73.75. Erdélyi 71.25.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DANIEL.

H I R D E T É S E K.

(237) Előfizetési felhívás.

(5-8)

Minden hónap 1-ő és 16-ik napján új előfizetés nyitattik a

„WIENER LLOYD”

ezimű nagy politikai és üzleti lapra.

Megjelenik napenként kétszer mint reggeli s esti lap „Verlosungs Anzeiger” czim alatt ingyen melléklettel.

Előfizetési díjak:

Naponta egyszeri szétküldéssel 3 óra 5 ft.

Naponta kétszeri szétküldéssel 3 óra 6 ft.

Bérmentes s pecsételt levelek a „Wiener Lloyd” kiadó hivatalához intézendők Bécsbe (Wollzeile № 16.)

29/11

(258)

(3-3)

Alólírt ajánlkozik 500 frton feljüli A tabella szerint tisztán kimutatott végleges kárpótlási igények 50 perzentivel leendő elszerezésére. Továbbá találatnak alólírtnál a bel- és külvárosban eladó házak, telkek és kertek, valamint eladó falusi jószágok is. Végre vagyon egy jutányos áron eladó jókarban lévő tekeasztal minden hozzá tartozandókkal együtt. Mindezekről értekezhetni belmonostorutca 192 szám alatt lakó

ifj. SZENKOVICH MÁRTON, ált. uszszal.

(96) 29/11

(9-9)

Cs. kir. szabadalmazott és első amerikai és angol királyi szabadalmat nyert általán medvelt

ANATHERIN-FOGPÁSZTÁ

ANATHERIN-SZÁRVÁZS bécsei fogorvos POPP J. G. urnak. Ára 1 ft. 40 kr. oszt. értékben.

FOG-OLOM,

melylyel az ember sajátkezüleg dughatja be odvas fogát. Ára 2 ft 10 kr.

Cs. kir. legm. hivatal.

ANATHERIN-FOGPÁSZTÁ. Ára 1 ft 22 kr.

NÖVÉNY-FOGPOR Ára 36 kr. o. é.

BIZOMÁNYOSOK:

Kolozsvárti: WOLFF J. és Khudy J. özvegyénél. Tordán: Wolff G. gyógyszer. Szébenben: Zöhrer és Müller, Steiner gyógyszerész. Brassóban: Jekelius Adolf, Fabick János fiai és G. János fiai. Károly-Fehérvárt: Sander gyógyszerész. Rusz, Wagner könyvtáros. Segesvárt: Misselbacher J. M. Beszterczen: Nusbacher K., Dietrich és Fleischer. Décsen: Kremer S. Décsen: Büchler A. Medgyesen: Fohbert gyógyszer. Nagy-Enyeden: Trajánovits Ede, és Oberth J. gyógyszer. uraknál. N.-Váradon: Schnurr Ferenc és Janki J. Huzella. Fogarason: Nehrer, M.-Vásárhelyt: Bucher D. és Fogarasi. Balasszáladon: Korvig T. Szászvárosban: Démián D., Leonhardt J. és Wostch gyógyszer. Szász-Régenben: Trungett és Wachner. Zilahon: Weiss S. gyógyszer. Debreczenben: Göll, Borsos gyógyszerészeknél, és Czának J. S.-A.-Ujhelyt: Deutsch József. Szinyér-Várallyán: E. Gerber gyógyszer. Szathmárt: Veisz J. Márm.-Szegeden: Hoffman és Rath. Holdmező-Vásárhelyt: Waagner K. gyógyszer. N.-Károlyban: Jellinek gyógyszer. Nagybányán: Papp gyógyszer. Ó-Maróthon: Pfeiffer urak.

Postán küldve a göngyölek és bérmentesítésért a rendes áron felül a távolság és csomag nagyságához képest még 30 egész 70 krig melléklendő.

(259)

(3-3)

Éppen most jelent meg! Jentsch G. könyvkereskedőnél Egerben és minden hiteles könyvkereskedésben:

Kolozsvárti Stein Jánosnál kapható:

Pikáns vázlatok

az élet és történelemből.

Irta Szendrői Aszalay József.

Igen díszes nagy 8-adrét 296 lap. Ára 2 ft 50 kr.

Nyomatott az ev. ref. fűtanoda betűivel (Bel-farkasutca 74 sz.)

(257) Eladó kocsi

(2-3)

Egy újonnan kiigazított üveges utazó kocsi eladó. Megtekinthetni Kolozsvárt a belközpéteczában 524 szám alatt.

STEIN JÁNOS

könyvkereskedésében Kolozsvárt, Wittich Józsefnél Maros-Vásárhelyt, Dobray Nándornál S.-Udvarhelyt, Barthos Domokosnál S.-Szentgyörgyön, Vokál Jánosnál Nagyenyeden kapható:

JÉZUS ÉLETE.

Irta Renan Ernő. Az eredeti francia hetedik kiadás után magyarra fordítva.

Első füzet:

Ára az egész munkának 2 ft.

E nevezetes munka eredeti és német kiadásából. Közel kétszáz ezer példány kelt el fél év alatt.

A NYOMORULTAK.

Irta Hugó Viktor. Fordították Huszár Imre és Reviczky Széver. 10 kötet. Ára 15 ft.

GONDOLATOK.

Irta Eötvös József. Ára füzve 2 ft. Aranymetézéssel 3 ft. Angolvászonba 2 ft 60.

Az erdélyi muzeum-egylet évkönyvei

II-dik kötet 2-dik füzete.

Három rajztáblával. Ára 50 kr.

Helység-névtár.

Erdély (és a PARTIUM)

minden községének betűrendes névtára.

Az 1854-diki s a visszaállított alkotmányos felosztás szerint, a posta-kerületek és hadfogadó-telepek, valamint a lakosság számának a legújabb népszámlálás szerinti kimutatásával.

Összeállította GÁMÁN ZSIGMOND. Második kiadás. Ára 80 kr.

Erdélyi képes naptár

az 1864-dik szökő évre 25 kr.

Erdélyi tisztii névtárával 40 kr.

Remény Naptár 1864-re

szerkesztő Girokuti P. Ferencz.

Ára 1 ft 20 kr.

nagy fuchsia vagy azalea csoport színes diszképpel 1 ft 60 kr.

Mindkét képpel 2 ft.

E 2 láb nagyságu diszképek bár mely uri teremben ékességül szolgálhatnak.

Bolond Miska naptára 1864-re számos eredeti fametszvényvel. Ára 80 kr.
A magyar nép naptára 1864 szökő évre. Kakas Márton naptára 1864-re. Okos emberek számára való kalendárium Ára 80.
Sokféle hasznos és mulattató olvasmánnyal ellátva. Szerkesztő Tatár Péter. Ára 30 kr.
István bácsi naptára 1864 szökő évre. Szerkesztő Majer István. Ára 50 kr.
Kipfelhauser naptára 1864-re. Szerkesztője „Bolond Miska” szerkesztője. Ára 80 kr.
Kakas Márton naptára 1864-re. Okos emberek számára való kalendárium Ára 80.
Emich Gusztáv Nagy képes naptára 1864-dik évre. Szerkesztők Vadnay Károly és Szokoly Victor. Ötödik évfolyam, 30 fametszvényvel. Ára 1 ft 40.